

Zwakke spellers en bastaardwoorden

1 januari 1994

Auteur: Lia Voerman

Volume: 25

Nummer: 5

Pagina's: 180-182

Documenten

- [moer_jrg25_042.pdf](#)

recensie flexibel hanteren van een aantal spellingstrategieën vervolgens wordt uiteengezet hoe een analytische aanpak van de bastaardwoorden kan worden vormgegeven dit gebeurt door liavoerman analyse van het morfologiepatroon van veel voorkomende bastaardwoorden met behulp zwakke spellers en van de spelling opsporingsstrategie hoofdstuk 2 bastaardwoorden veel nederlandse bastaardwoorden komen uit het frans daarom is in hoofdstuk 3 de frequentie van klank tekenkoppelingen in het frans als hulpmiddel opgenomen in hoofdstuk 4 worden lijsten gegeven van nederlandse woorden die de spelling van bastaardwoorden voor en achtervoegsels die problemen opleveren op lissese en zedinger r 12 blz 2 4 5 o kunnen leveren bij het schrijven daarnaast wordt de betekenis van een aantal buitenlandse voor en achtervoegsel uit het latijn en frans h et boe kj e d e spelling van bastaardwoorden is verklaard de schrijfster heeft voor deze twee bedoeld voor de behandeling van spellingproblemen gekozen omdat er weinig bastaardwoorden van gevorderde en oudere spellers bij woorden van duitse afkomst zijn en engels so gevorderde spellers en bij spellingproblemen wieso voor bijna iedereen een verplichte taal op gevorderde leeftijd zit het probleem met taal is het gaat echt om de praktische bruikbaarheid niet meer zozeer in lacunes in de regelkennisheid van het gebodene vandaar dat uitzonderingen vooral in gebrek aan kennis over het probleem niet aan de orde komen deze kan de kennis van het spel en het proces van het spellen docent eventueel zelf met de leerling bespreken opgevat worden als de manier waarop de kennis bijvoorbeeld door gebruik te maken van speller komt tot het goed geschreven woord een etymologisch woordenboek welke strategieën hij hanteert en welke con in hoofdstuk 5 biedt het boekje ook oefenproblemen hij uitvoert materiaal voor de keuze tussen alternatieven daarnaast bestaat er bij de spellers vaak onverschillige schrijfwijzen van dezelfde klanken in bastaardwoorden over de opbouw en herkomst van woorden en in hoofdstuk 6 tenslotte staan woorden dit geldt voor van oorsprong ne praktijkaanbevelingen voor het maken van nederlandse woorden maar in nog sterkere mate individueel en diagnostisch materiaal voor de voorwoorden die ontleend zijn aan een andere oudere

leerling met spellingproblemen re taal de zogenaamde bastaardwoorden in he t taalgebruik van leerli ngen in de boven beoogde werkwijz e bouw van het voortgezet onderwijs van s tudenten of volwassenen in geschoolde be het boek is bedoeld als wegwijzer voor de re roepen spelen die bastaardwoorden e en be medial teacher het is geen methode die stap lan grijke rol zowel bij de studie als in de uit voor stap gevolgd k an worden de bedoeling is voering van e en functie bijna elk b eroep kent dat de docent met behulp van de suggesties uit in de vaktaal dergelijk e woorden in het boek dit boek zelf materiaal kan maken juist ook d e spe lling van ba staardwoorden wordt een om aan t e sluiten bij de individuele behoeftes werkwijze gepresenteerd voor het spe ll en van van de oudere leerling e n en volwasse- nen met deze woorden spellingproblemen een opbouw strategiegebruik de werkwijze is gebaseerd op de spelling op sporingstrategie van k henneman voor on in de inleiding van het boekje wordt een korte veranderlijke nederlandse en hoogfre- quente uiteenzetting gegeven over de wenselijke stra bastaardwoorden waarvan we ons de vreemde tegieen voor het spell en het gaat hierbij dan afkomst soms nauwelijks meer bewust zijn zo niet alleen om regelkennis maar juist om het als het woord precies het doel van de strate i o 0 moer 1994 5 gie is om leerlingen de spelling van woorden hulpmiddelen om het leren te te laten opsporen via analyse van diverse ken vergemakkelijke n merken van het woord de spelling opsporings- strategie heeft als uit het boekje biedt een aantal praktisch bruikba gangspunt dat de leerling in vaste volgorde een re hulpmiddelen om het leren van de spe lling aantal stappen neemt die elk een specifieke aan jongeren en volwassenen met spe ll ingpro kennis en een bepaald strategiegebruik vragen blemen te vergemakke- lijken een verkorte versie van de achtereenvolgende stappen zoals toegepast voor bastaardwoorden praktijkaanbevelingen voor het maken van zo volgt hieronder wel diagnostisch als behandelmateriaal de schrijfster geeft bijvoorbeeld de aan- beve li ng om als uitgangspunt voor het handelingsplan 1 spreek het woord zacht- jes uit en v e rdeel bestaande door de leerling geschreven teksten het in stukken zijn er twee of meer delen die te gebruiken van school of het werk voordeel zelfs- tandig kunnen voorkomen ja voer de hie rvan is dat de behandelaar ziet welke fouten stappen zo nodig met ieder deel apart uit de leerli ng in spontane taal maakt bovendien voorbeeld publiciteitsstunt c publiciteitstunt kan er dan een zekere gelijkwaardigheid in de denk aan de verbindingsletter s relatie ontstaan omdat de leerling informatie geeft over de inhoud en de behandelaar over de 2 herken je in de eerste klankgroep en een of vorm dit komt aardig overeen met mi- jn eigen meer bekende voorvoegsels ja schrijf die op praktijkervaringen waaruit bli- jkt dat het ook bij voorbeeld subaltern 4 sub alter n de spelling van woorden van belang is om aan te sluiten bij de belevingswereld van de leerling 3 herken je in de laatste klankgroep en een of en om uit te gaan van het praktisch nut van het meer bekende achtervoegsels ja laat ruimte ge l ee rde voor de kern en schrijf de achter- voegsels op er staan wel wat tips in om vast te ste ll en wat voorbeeld modieusachtervoegsel ieus nu precies de problemen zijn de nadruk ligt echter op manieren om de problemen met het 4 schrijf nu de kern op schrijven van bastaard- woorden te behandelen a verdeel de kern in klankgroepen le tt ergrepen hoewel dit laatste natuurlijk heel belangrijk is is het jammer dat aan de diagnostiek wat

min b bestaan er meer letters voor een klank ga dan der aandacht is besteed juist omdat diagnos na of je de spelling van woorden kent die qua tisch materiaal voor volwassenen en oudere betekenis met dit woorddeel samenhangen dyslectici nog nauwelijks voorhanden is lag de achtergrond van deze stap is de analogie hier een kans voor open doel redenering als je restaurant schrijft is het vast ook restauratie 2 woordenlijsten die bruikbaar zijn bij het sa als het gaat om bastaardwoorden uit welke menste ll en van oefenmateriaal dat past bij het taal denk je dat dit woord komt het woord niveau het werk of de belangste ll ing van de restaurant komt uit het frans waar de au leerling de woordenlijsten zijn geordend naar vaak als o wordt uitgesproken ook dit kan voor en achte rvoegsels en uitgangen aanwijzingen geven voor de schrijfwijze de volgende stappen helpen je als je twijfelt treek apotheek 5 cont ro leer de spelling van het hele woord ga de stappen nog eens na bibliotheek discotheek 6 vraag iemand om raad als je twijfelt hypotheek 7 raadpleeg het woordenboek voorbeeld van een woordenlijst 1994 5 moer 181 leerkaarten die aan de leerling meegegeven open liggen als je een bladzij opslaat ook niet kunnen worden als naslag deze leerkaart en na wat intensiever gebruik het is echt jammer vormen samen een aardig handvat en overzicht dat zo n technisch detail de gebruikersvriendelijkheid voor de leerling delijkheid van het boekje vermindert hieronder ziet u een voorbeeld literatuur h e t voorvoegsel a henneman k een spelling opsporingsstrategie dit betekent niet geen of tegen als het gief voor jongeren en volwassenen m et erns ti kernwoord ook met een a begint wordt ge spellingproblemen in e van aarle en de verbindingsletter n toegevoegd en k henneman red 1 993 dyslexie 92 lisse wordt het voorvoegsel dus an swets zeitlinger 1993 atonaal sociaal apart aversie an archi e voorbeeld van een leerkaart conclusie het boekje geeft een aantal aardige aanwijzingen voor de remedial teacher om gevorderde spellers te ondersteunen bij de spelling van de bastaardwoorden het is da arme e enig in zijn soort e n voldoet zeker in een behoefte hoe wel summier geeft het bovendien een stramien dat als voorbeeld kan dienen om te werken met oudere leerlingen en juist voor die groep is er nog erg weinig materiaal op de markt de geg evens zijn overzichtelijk geordend en met name de leerkaarten en de woordenlijsten zijn handige hulpmiddelen die ook als voorbeeld kunnen werken de voorgestelde werkwijze van de spelling opsporingsstrategie is in eerste instantie zeer arbeidsintensief ervaringen met soortgelijke procedures waarin de leerling aan de hand van een aantal stappen en keuzes voor strategieën tot de juiste schrijfwijze komt wijzen uit dat deze manier van werken uiteindelijk tot goede resultaten leidt het is echter wel een methode die voornamelijk geschikt is voor leerlingen met een redelijke intelligentie en goede geheugenstrategieën het boekje is weliswaar zo handzaam dat het met gemak in een jaszak kan maar daardoor kan er weinig tekst op een blad en moet er flink gebladerd worden om de informatie op te nemen bovendien blijft het boekje niet i 8 2 moer 1994 5